

1+1=3 't PASST Samen

Project voor leerkrachten en jeugdhulpverleners rondom leerlingen met ASS in de klas

Hoe kunnen leerkrachten en jeugdhulpverleners meer handelingskracht krijgen om in goede samenwerking met elkaar de betrokkenheid van leerlingen met een autismespectrumstoornis (ASS) te stimuleren? In het project *1+1=3 't PASST Samen* nemen professionals uit de praktijk deel aan een professionaliseringstraject om het handelen rondom kinderen met ASS in de klas en het interprofessioneel samenwerken te versterken. We vertellen hier graag wat meer over.

Op basis van vooronderzoek ('T PASST WEL!) is een professionaliseringstraject ontwikkeld gericht op het versterken van het handelen in de klas en het interprofessioneel samenwerken van leerkrachten en jeugdhulpverleners. Het uiteindelijke doel is het samen vormgeven van een integrale aanpak waarmee de betrokkenheid van leerlingen met ASS in de klas wordt vergroot.

Het professionaliseringstraject bestaat uit vier componenten:

- 1) Coaching-in-de-klas rondom het handelen en de doelen die leerkrachten en jeugdhulpverleners daarbij hebben opgesteld.
- 2) Train-de-coach voor degenen die de leerkrachten of jeugdhulpverleners coachen.
- 3) Netwerklere waarin het "van en met elkaar leren" van leerkrachten en jeugdhulpverleners en andere geïnteresseerden centraal staat.
- 4) Online leeromgeving waarin kennis en ervaringen kunnen worden uitgewisseld en zelfstudiemateriaal is opgenomen.

Vier leerkrachten (RENN4 en Openbaar Onderwijs Groningen) en vier jeugdhulpverleners (Team050 en Cosis) nemen deel aan dit traject. Ook hun eigen team wordt door middel van bijeenkomsten betrokken. Accare en Rijksuniversiteit Groningen zijn tevens partners in het project.

Het professionaliseringstraject wordt gedurende het schooljaar 2022-2023 uitgevoerd en de onderzoekers evalueren systematisch de genomen stappen. Het project levert toepasbare (e-)tools rondom good practices voor de (opleidings)praktijk op. Deze producten bieden onderbouwde en overdraagbare oplossingen voor problemen waar leerkrachten en jeugdhulpverleners tegenaan lopen.

Boeiende inzichten uit de startinventarisaties

In februari 2022 zijn we gestart met het project. Bij de deelnemende organisaties zijn startgesprekken gevoerd met de deelnemende leerkrachten en jeugdhulpverleners, managers en coaches om doelen en wensen rondom de professionalisering in kaart te brengen. Ook zijn er teambijeenkomsten georganiseerd waarbij met behulp van een vragenlijst is geïnventariseerd en uitgewisseld welke succesfactoren en knelpunten leerkrachten en jeugdhulpverleners ervaren bij het handelen in de klas rondom kinderen met ASS en het interprofessioneel samenwerken.

Uit de vragenlijst komt naar voren dat de professionals gemiddeld genomen hoog scoren op het handelen in de klas, met name op het bieden van structuur. Het gebrek aan kennis over ASS-specifieke aanpakken kan belemmerend werken, terwijl een aanpak waarbij ruimte wordt geboden (zoals denktijd) en structuur (bijvoorbeeld een vaste planning), afgestemd op de leerling, als

succesfactoren worden benoemd. De professionals zijn relatief positief over interprofessionele vaardigheden rondom onderlinge afhankelijkheid en flexibiliteit (denk aan het waarderen van elkaars expertise, het overnemen van taken) en het collectieve eigenaarschap van doelen. Professionals zijn wisselend of weinig positief over het creëren van nieuwe activiteiten in de samenwerking (bijvoorbeeld samen tot een integrale aanpak komen) en de reflectie op het proces (zoals het evalueren van de samenwerking en het praten over professionele overeenkomsten en verschillen). Waardering van elkaars expertise, gezamenlijke verantwoordelijkheid en kennisdelen worden vaak genoemd als succesfactoren, maar het gebrek eraan werkt belemmerd. Voldoende tijd is een randvoorwaarde en komt veel naar voren als knelpunt.

Hoe verder?

Op dit moment is de professionalisering en de evaluatie daarvan in volle gang. De coaches hebben de train-de-coach gevolgd en zijn aan de slag met het coachen van de deelnemende leerkrachten en jeugdhulpverleners. Daarnaast hebben er drie netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden en staat er nog een laatste bijeenkomst gepland. Tijdens de netwerkbijeenkomsten sparren we over leervragen rondom een thema. Leervragen hebben betrekking op wat je zelf als professional zou kunnen verbeteren. Het thema wordt ingeleid met een pitch of activiteit. Zo hebben we bij de eerste bijeenkomst, met als thema 'Door de ogen van...', een belevingscircuit doorlopen om een beeld te krijgen hoe het is om ASS te hebben. Tijdens de tweede netwerkbijeenkomst heeft een ervaringsdeskundige een pitch gehouden over hoe haar hoofd werkt als inleiding op het thema 'Leren en welbevinden van leerlingen met ASS'. De derde bijeenkomst stond in het teken van expertise verbinden (samenwerken met ouders en de andere professional), waarbij twee onderzoekers een pitch hebben gegeven, elk vanuit een andere invalshoek. De deelnemers kunnen gedurende de professionalisering gebruikmaken van een online leeromgeving, waar zelfstudiemateriaal te vinden is en informatie kan worden uitgewisseld. De professionalisering wordt geëvalueerd door middel van observaties in de klas en het maandelijks invullen van een dagboek. Aan het eind van het schooljaar wordt het gehele professionaliseringstraject geëvalueerd met de betrokkenen.

Projectleider: *"We merken dat er heel veel kennis wordt gedeeld en de professionals zich leerbaar en nieuwsgierig opstellen binnen het project. Het is fantastisch hoe deze kennis in de vorm van ervaringsverhalen op een gelijkwaardige manier met elkaar gedeeld wordt tijdens netwerkbijeenkomsten. De ervaringsdeskundigen en experts dragen daar op een waardevolle wijze aan bij."*

Betrokken onderzoekers

[Carla Geveke](#) (projectleider en senior-onderzoeker, e-mailadres voor meer informatie over het project: c.h.geveke@pl.hanze.nl)

[Henderien Steenbeek](#) (lector)

Marjan van Dijk (junior-onderzoeker)